

[Denne reportasjen ble laget etter et prosjektbesøk i januar 2012 og fikk betydning for etableringen av 'Venner av UPLIFT' i september samme år]

Bærekraftig utvikling i Sør: UPLIFT-programmet i Uganda

Mens mediene beskriver tilbakegang i demokratisering i afrikanske land de siste 5 årene, med store utfordringer for den bilaterale statlige bistanden, finnes det solskinnshistorier på grasrotnivå. En av disse handler om lese- og skriveopplæringen i West Nile-distriktet langt nord i Uganda, som det norske bahá'í-samfunnet har fått være med å støtte gjennom flere år.

www.bahai.no 22.02.2012

[under bahai i verden/utviklingsprosjekter/UPLIFT Uganda]

[les mer ↓]

Etter et 3-årig prosjekt med Norad-midler og egenandel fra Nasjonalt Åndelig Råd fra 2007 til 2010, har dette programmet de siste to årene seilt videre på egen kjøl. Både Norad og nasjonale og lokale myndigheter i Uganda beskrev det avgrensede prosjektet som svært vellykket og anser programmet som fortsatt bærekraftig.

To norske bahá'ier, **Thorkell Thorkelsson** og **Gunnar Lange-Nielsen**, er nylig kommet tilbake etter en reise i West Nile-området (fylkene Nebbi og Zombo) der siste års 'learners' feiret sin avgangseksamen. I følge GLN: "På toppen av et fjell på grensen til Kongo, med en seremoni som om det var jul og 17. mai på en gang."

Alur-kvinner i Nebbi feirer sin 'uavhengighet': Nå kan også de lese og skrive.

bahai.no spør: *Så norske bahá'ier er fortsatt engasjert i dette programmet? **

GLN: Ja, vi er en håndfull som synes det er verdt å følge opp – på uformell basis. Kall det 'Venner av UPLIFT'! Både i fjor og i år ble det til at noen av oss reiste for å være med på denne seremonien. Å ta del i gleden over å ha lært å lese og skrive, enten de er 18 eller 80 år, gir en vitaminsprøyte og et perspektiv som går ut over det meste. Dette er voksenopplæring til fattigdomsbekjempelse på sitt beste.

bahai.no: *Hva står egentlig navnet UPLIFT for?*

GLN: Uganda Programme of Literacy For Transformation. Det er et ganske snedig akronym, når vi tenker på betydningen. Selve hensikten med sosial og økonomisk utvikling er – slik Universelt Rettferdighetens Hus formulerte det i sitt første brev om denne form for tjeneste (i 1983) – "to *uplift* the quality of human life". For UPLIFT, som *bahá'í-inspired agency*, er lese- og skrivekyndighet bærebjelken.

bahai.no: *Hvor mange deltar i opplæringen?*

GLN: I 2011 var det over 1.500 'learners' fra landsbyer i tre geografisk adskilte områder i avsidesliggende kommuner som fullførte kurset og gikk opp til skriftlig eksamen nå i januar. I ti måneder samles hver gruppe på ca. 30 med sin lærer/ 'mentor' to ganger i uka. I 2010 var det ca. 1.800 . Så kapasiteten er omtrent halvert etter toppåret 2009 da over 3.000 fullførte kurset. Dette skyldes delvis UPLIFTs reduserte økonomiske evne, delvis at de tettest befolkede områdene nå er dekket. Hittil har 16.000 voksne, der 4 av 5 er kvinner, lært å lese og skrive siden programmets spede begynnelse for ti år siden. Da fullførte ca. 600.

Nye stavelser skrives i sanden –

bahai.no: *Du nevner økonomien; hva koster et slikt skoleår?*

GLN: Siste år ble budsjettet skrappt ned til 6.500 dollar, altså under 40.000 kroner. Det vil si at et skoleår for en person – som i tillegg til å lese, skrive og regne lærer å behandle malaria, plante trær, dyrke mer økonomisk og økologisk, og etablere lokale spareordninger – koster under 25 kroner! Og da er eksamenspapirer og pent trykt vitemål inkludert...

bahai.no: *Men det høres da ikke mulig ut!?*

GLN: Nei, det gjør ikke det. Til sammenligning var Norads bevilgning det første året 400.000 og Nasjonalt Råds bidrag ca. 44.000. Gjennomsnittlig årskostnad var da 75 kroner pr. person, alt inkludert—programdirektør, koordinatorene med lønn, lærere, transport, lærehefter på *alur*, eksamen, osv. Om jeg får skyte inn en anekdote: Det hendte at jeg 'utfordret' folk til å gjette hva det kostet,—noen gjettet 1000 dollar, mens de som hadde større innsikt gjettet 100 dollar. Men selv det var altså nesten ti ganger for mye. Jeg tror ikke du finner noe annet alfabetiseringsprosjekt i Afrika som er så kostnadseffektivt, for å bruke faguttrykket.

– og nye ord på tavla.

Forskjellen det siste året er at absolutt alt arbeid utføres frivillig. Nå er det kun lærebøker, transport og et måltid til 2 koordinatorene (tidligere 8) og de mentorene som ikke har sykkel og har for langt å gå, samt eksamen med 'certificate', som har en prislapp. Med kraftig prisøkning på alt vil den øke i år, så det er en utfordring.

bahai.no: *Norad og andre som arbeider med utvikling snakker om 'added value' i utviklingsprosjekter. Har UPLIFTs opplæringsprogram også slike nytteverdier?*

GLN: Ja, det kan man trygt si. Jeg har alt nevnt integrering av temaer som helse, miljø og generell landsbyutvikling. Kvinnene som har gjennomgått kurset blir sterkt motivert til skolegang for barna—med slik effekt at barn og foreldre hjelper hverandre med læring—og menn lærer respekt både for kunnskap og kvinner!

Men det er tre komponenter jeg vil trekke frem mer spesielt. Den første er etableringen—på eget initiativ av 'learners' hvert år alt før de har fullført opplæringen—av såkalte CBO-grupper; *community based organizations*, som utgjør et praktisk grasrotnettverk i utviklingens ånd. Dernest, som del av programmets vekt på etisk og åndelig forståelse, har man integrert *interfaith*-dialog som metode. Dette har fått god tilslutning både i landsbyområdene og hos lokale myndigheter, som allerede ser endring i sosiale adferdsmønstre. Det tredje, som kom til som en ny gren i fjor, er satsingen på opplæring av juniorungdom. Mange går ikke på skole, og av dem som gjør det er det så som så med skrivning og lesing. Med én lærer på 80-100 elever i noen klasser sier det seg selv. Men like viktig i denne alderen er det å tilegne seg holdninger og ferdigheter, lære samarbeid og ønske å tjene sin neste.

'Juniorungdomsfotballkamp' i Agwok i januar.

** [I 2010 ble NorSED, det norske bahá'í-kontoret for sosial og økonomisk utvikling, nedlagt etter 22 års utrettelig innsats gjennom seks prosjektperioder i hhv. India, Zambia og Uganda (og et 'nesten-prosjekt' i Nepal) med støtte fra Norad og fra Nasjonalt Åndelig Råd. Avslutningen av denne form for utviklingsbistand henger sammen med bahá'í-verdenssenterets dreining inn på nye satsingsområder og innfallsvinkler for sosial utvikling. Ikke minst gjelder dette det fokus på opplæring av juniorungdom til frivillig tjeneste i lokal samfunnsutvikling som ble innvarslet i og med 2010-budskapet fra Universelt Rettferdighetens Hus, og som allerede nå viser seg å bære frukt.]*